

Zamek, niestety nie przypomina średniowiecznej budowli; zachowało się wyłącznie jego skrzydło zachodnie. Natomiast północne to istna ruina. Z oczywistej przyczyny obiekt nie jest udostępniony turystom. W Pieniężnie warto odszukać wieżę ciśnień – wciąż czynną budowlę, oddaną do użytku w 1905 r., wysoką na 40 m., wykonaną z czerwonej cegły. Na jej szczycie znajduje się ogromny zbiornik na wodę. Nie wolno też zapomnieć o Muzeum Misyjno-Etnograficznym księży werbistów, gdzie można zobaczyć eksponaty związane z kulturą i obyczajami krajów, w których pracują polscy zakonnicy. Jest to najbogatsza (kościelna) ich kolekcja w Polsce. Niedaleko Pieniężna znajduje się most nad rzeką Walszą, ponoć najdłuższy (157 m) czynny most kolejowy w naszym kraju, oddany do użytku w 1884 r.

BAZA NOCLEGOWO – ŻYWIENIOWA:

HOTEL – RESTAURACJA PRUSKI

ul: 1-go Maja 57 ; 11–130 Orneta
tel. 55 242 31 76 ; 697 853 342
www.hotelpruski.pl

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE ZOFIA CIESIUL

ul: 1-go Maja 91 ; 11–130 Orneta
tel. 55 242 28 21 ; 697 606 378
e-mail: noclegi@ciesiul.pl

GOŚCINIEC WARMIŃSKI

ul: Przemysłowa 23 ; 11–130 Orneta
tel. 55 242 17 05
www.goscinielowarmiński.pl

„ANDO”

ul: Królewska 5 ; 14–520 Pieniężno
tel. 600 287 806

BAR RESTAURACJA

ul: 1-go Maja 9 ; 14–520 Pieniężno
tel. 55 243 67 01

www.lidzbarkw.eu
it@lidzbarkwarminski.pl
tel: 89 519 00 52

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

LIDZBARK WARMIŃSKI

ORNETA - PIENIEŻNO

ZWIEDZAMY OKOLICE WYCIECZKA

IGNALIN – GÓRA NAPOLEONA

Wieś pomiędzy 1333 a 1342 rokiem założył warmiński wójt Henryk Luter, jednocześnie fundator kościoła parafialnego, który zbudowano w 2 połowie XIV w. Obecna świątynia to późnobarokowa budowla, wzniesiona w latach 1783-1785, poświęcona przez biskupa Ignacego Krasickiego w 1786 r. (wówczas wieża otrzymała bulwiastą kopułę, pokrytą gontem. Natomiast ołtarze są neogotyckie. Kościół odnowiono w 1928 r. Nad jego szczytem wschodnim znajduje się chorągiewka w datę „1783”, zaś na wieży z datą „1785”. Na witrażach widnieje datowanie i sygnatura 1891 Muncha Herzogł Bayn. Z dawnego przykościelnego cmentarza zachowały się tylko pojedyncze nagrobki – (jeden z nich ogrodzony, z głazem, na którym wyryto datę „1858”, oraz żeliwnym krzyżem). Nie zachował się natomiast dawny układ nekropolii. Teren parafii wyznaczają stare nasadzenia – lipowe i modrzewiowe szpalery. W 1807 roku wojska napoleońskie stoczyły w okolicy Ignalina bitwę, znaną jako „bitwa pod Lidzbarkiem Warmińskim” (Heilsbergiem), po której Prusacy i Rosjanie wycofali się na wschód. Napoleon kierował nią osobiście w odległości ok. 2 km na południowy zachód od wsi zachowały się pozostałości szańców na Górze Wiatrowej, zwanej „Napoleońską”. W 2014 r. podczas obchodów rocznicy „bitwy pod Heilsbergiem”- na cmentarzu w Ignalinie pochowano NN francuskiego żołnierza z 14. Pułku Dragonów, który poległ w czerwcu 1807 r. Jego szczątki odkryto podczas wykopalisk archeologicznych na terenie gminy Lidzbark Warmiński. Pochówek poprzedziła msza święta w ignalińskim kościele, w której uczestniczył pułkownik Etienne Champeaux, francuski attach obrony w Polsce, oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy regionu. Uroczystość uświetniła rekonstrukcja potyczki sprzed wieków..

KROSNO

Wieś powstała w 1384 r. w miejscu pruskiej osady, nazwę swą zawdzięcza pierwszemu właścicielowi - Johan von Crossen. Legenda głosi, że pod koniec XIV w. w nurtach płynącej przez wioskę Drwęcy Warmińskiej, dzieci znalazły figurkę Matki Boskiej. By upamiętnić ten fakt, na brzegu postawiono drewnianą kaplicę, w której umieszczono otoczony kultem wizerunek, która czasem zmieniała się w obecnie istniejący kościół. Niestety, figurka znikła ze świątyni w nieznanych okolicznościach w 1945 r. Sanktuarium pw. Nawiedzenia NMP zbudowano na wzór tego w Świętej Lipce. Budowę rozpoczęto w 1709 r. a fundatorem był biskup Teodor Andrzej Potocki. W latach 1710-1714 zmieniono koryto rzeki, aby ołtarz główny postawić dokładnie w miejscu znalezienia wizerunku Maryi (prace wykończeniowe trwały do 1759 r.). Kościół otaczają krużganki z czterema narożnymi kaplicami oraz budynkiem dla księży, stanowiący wraz ze świątynią okazały zabytek. We wnętrzu zachował się ołtarz główny z 1724 r. późnobarokowa ambona (1725) - ze srebrnymi elementami wystroju i postaciami Trzech Króli – i bogato dekorowany chór (1729). W dawnym klasztorze mieści się obecnie dom dla księży – emerytów. Goście mile widziani.

ORNETA

Miasteczko nad Drwęcą Warmińską, które prawa miejskie otrzymało w 1313 r. (nosiło wówczas nazwę Wormditt). Dawny wygląd zachował do dzisiaj. Słynie z najpiękniejszego rynku na Warmii – z jedynym gotyckim ratuszem (1375), który przetrwał w regionie, otoczonym barokowymi kamienicami z podcieniami. Ratusz stoi ponoć w miejscu, gdzie według legendy znajdowała się pieczara okrutnego smoka. Bestia siała spustoszenia, nie oszczędzając nikogo, dopóki pewnego dnia nie pojawił się dzielny rycerz. Stał w walce i pokonał gada. Na pamiątkę tego wydarzenia ziejący ogniem smok widnieje w herbie miasta. W centralnej części ratusza, obecnie siedziby urzędu miasta, znajduje się barokowa wieżyczka zegarowa z najstarszym na Warmii dzwonem (z XIV w.). Prawdziwą perłą architektury gotyckiej, wizytówką Ornety, jest kościół parafialny, zbudowany latach 1338-1349 przez biskupa Hermana z Pragi. Przedsięwzięcie ukończono dwadzieścia lat później, ale ostateczny kształt budowli (który można podziwiać do dzisiaj), nadano, dopiero w roku 1494, podczas rozbudowy. Bogaty barokowy wystrój zachwyci każdego; szczególną uwagę należy zwrócić na trójkondygnacyjny XVIII-wieczny ołtarz główny, ołtarze boczne i ambonę.

W środku można również podziwiać okazały żyrandol z XVI w., organy czy ołtarze na filarach. Jednym z nich jest ołtarz NMP z 1646 r., wykonany z alabastru. Kościół zdobią również: gotycki krzyż z XV w. oraz mosiężny lawaterz i liczne gotyckie malowidła ściennie (m.in. Koronacja Marii z końca XIV w.). Poza wymienionymi, tak miasto, jak jego okolice obfitują w ciekawych zabytków.

CHWAŁĘCIN

Miejscowość położona ok. 11 km od Ornety. Słynie z miniaturowego sanktuarium pw. Podwyższenia Krzyża Świętego najmniejszego (i najbardziej zapomnianego, niestety) z zespołów pielgrzymkowych na Warmii i Mazurach. Świątynię wybudował w latach 1720–1728 ornecki mistrz Jan Krzysztof Reimers, działający na polecenie Kapituły Warmińskiej. W 1836 r. kościół otoczono odpustowym dziedzińcem. Od strony drogi Chwałęcińskiej sanktuarium wygląda niepozornie, ale wewnątrz świątyni zaskakuje przepychem. Malowidła na sklepieniu pochodzą z lat 1748–1749 i przedstawiają legendę Krzyża Świętego, Ojców Kościoła, historyczne sceny z dziejów świątyni oraz cykl miejscowych cudów. W ołtarzu głównym umieszczono słynny „czarny krucyfiks”, datowany na początek XV w., i nieznanym pochodzeniu. Zasłynął on cudami i już od połowy XVI w. przyciągał miejscowych wiernych i pielgrzymów na odpusty. Dzisiaj pątnicy zagląдают do Chwałęcina rzadko, a msza święta odprawiana jest wyłącznie w niedzielę i święta.

PIENIĘŻNO

Obecna nazwa tego malowniczo położonego miasta w dolinie rzeki Walsz została nadana w 1947 r. na cześć Seweryna Pieniężnego – redaktora i dziennikarza „Gazety Olsztyńskiej”. Wyparła ona mało szczęśliwą niemiecką kalkę „Mąkowory” (dawniej Pieniężno nazywało się Mehlsack). Miejscowość otrzymała prawa miejskie w 1313 r., jednak długo czekała na rozbudowę. W 1340 r. rozpoczęto budowę murów obronnych do grodu prowadziły wówczas dwie bramy; od południa Ornecka, zaś od wschodu Baraniewska. Pieniężno przetrwało wiele wojen, głód, epidemię dżumy oraz liczne pożary. Nie ominęła go również II wojna światowa, choć pod ostrzałem znalazło się dopiero w lutym 1945 r. Wyludnione miasto zniszczono w 90%. Mimo wszystko podniosło się z ruin. Odbudowano takie zabytki jak kościół czy ratusz, umieszczając przy okazji rekonstrukcji tego ostatniego – w kapsule osadzonej na jego wieżyczce – m.in. dokumenty dotyczące historii miasta i fotografie radnych.